

Ipari középvezetőket támogató társadalmi intézményi környezet

Póla Péter

tudományos munkatárs

MRTT Vándorgyűlés – Mosonmagyaróvár 2017.október 19-20.

A kutatást az NKFIH #115577 sz. szerződése támogatja.

A kutatás célja

Az elmúlt évtizedekben az iparfejlődést legerősebben befolyásoló nemzetközi nagyvállalatoknál kevesebb figyelmet kapó hazai tulajdonú középvállalkozások

- milyen szerepet játszanak a helyi iparfejlődésben;
- milyen lehetőségek és kihívások jellemzik működésüket,
- hogyan működnek együtt az őket körülvevő gazdasági és társadalmi környezettel;
- milyen növekedési stratégiákat, fejlődési célokat fogalmazznak meg.

A kutatás alapkérdése: a hazai ipar megerősítése, a kis- és középvállalatok növekedési lehetőségeinek és problémáinak feltárása.

Pécs-Baranya - Kecskemét (Baja) - Győr - Dunaújváros

Helyzet +

A hazai középvállalati szektor kedvezőtlenebb környezetben de mutat hasonlóságokat a német mittelstandokkal, a kisvállalkozások egy része is felnőhet ide...

Versenyelőnyök

Rugalmasság (igényekre, gyorsaságra), gyors reagálás, gyors helyi döntési struktúra

Személyes kapcsolatok

Innovatív szemlélet

Megbízhatóság

Szaktudás, elkötelezettség

Elhelyezkedés

Önkormányzat támogató szerepvállalása

Helyzet –

- Súlyos gond a szakképzett **munkaerőerő hiánya**, ez egyben a vállalati növekedés egyik fő akadálya. (Ipar 4.0 korai bevezetése)
- A **generációváltás** (menedzsment)
- **Digitalizáció**
- Jövőképei, elképzelései alapján kevés a **tudatosan építkező** vállalat. Többségük a képességeik fokozatos erősítése és a lehetőségeik kihasználása révén fejlődik, legtöbbjük megdermed egy „nagy kisvállalatként.”
- A vizsgált vállalatok az elmúlt években a rejtett protekcionizmus megerősödő jelenségével is szembesülnek a nyugati felvevőpiacokon. A vállalatok közötti bizalom kockázatcsökkentő koordinációs eszközként csökkentheti a tranzakciós költségeket. A magyarországi általánosan alacsony bizalom a vállalkozások körében is érvényes, bár növekedni látszik az együttműködési készség, hajlandóság.
- „összeszerelő Magyarország”. Hozzáadott érték hiányzik, „innováció nincs a helyén”
- Belső piac gyenge

„És világpályán játszunk, globáltotál” (E.P.)

A helyi tényezők válnak meghatározóvá a globális versenyben - felértékelődik a **térségi feltételrendszer**.

A helyi adottságok közé sorolható a tágabb értelmű intézményi környezetet is. A *versenyképesség nem csak közgazdasági kategória*. A középpontban nem csak a technológia, az információ és a termelékenység áll, de az eredmények elérésére képes szervezett **intézményrendszer** is. (Tartós partnerségre van szükség)

A globalizáció (és a lokalizáció) megerősíti a területi gazdaságfejlesztési és –szervezési funkciót. Ennek elemei:

- infrastruktúra-fejlesztés
- képzett munkaerőbázis kialakítása,
- helyi K+F+I bázis
- szolgáltatás-barát környezet kialakítása
- közszolgáltatások
- Innovatív együttműködések, partnerség építés

Vállalkozások támogatása, fejlesztése

Állam vagy piac?

Az üzleti és pénzügyi szolgáltatások többsége **privát szolgáltatások** közé tartozik – a **piac** szabályai érvényesek.

A jól kialakított üzleti szolgáltatások **piaci alapon** nyújthatók.

(Feltétel: a szolgáltatás *valódi* hasznossága: hozam > költség)

Állam (önkormányzat) szerepe:

- kedvező üzleti, gazdasági környezet megteremtése

- piaci kudarcok korrekciója

- Közszolgáltatások biztosítása

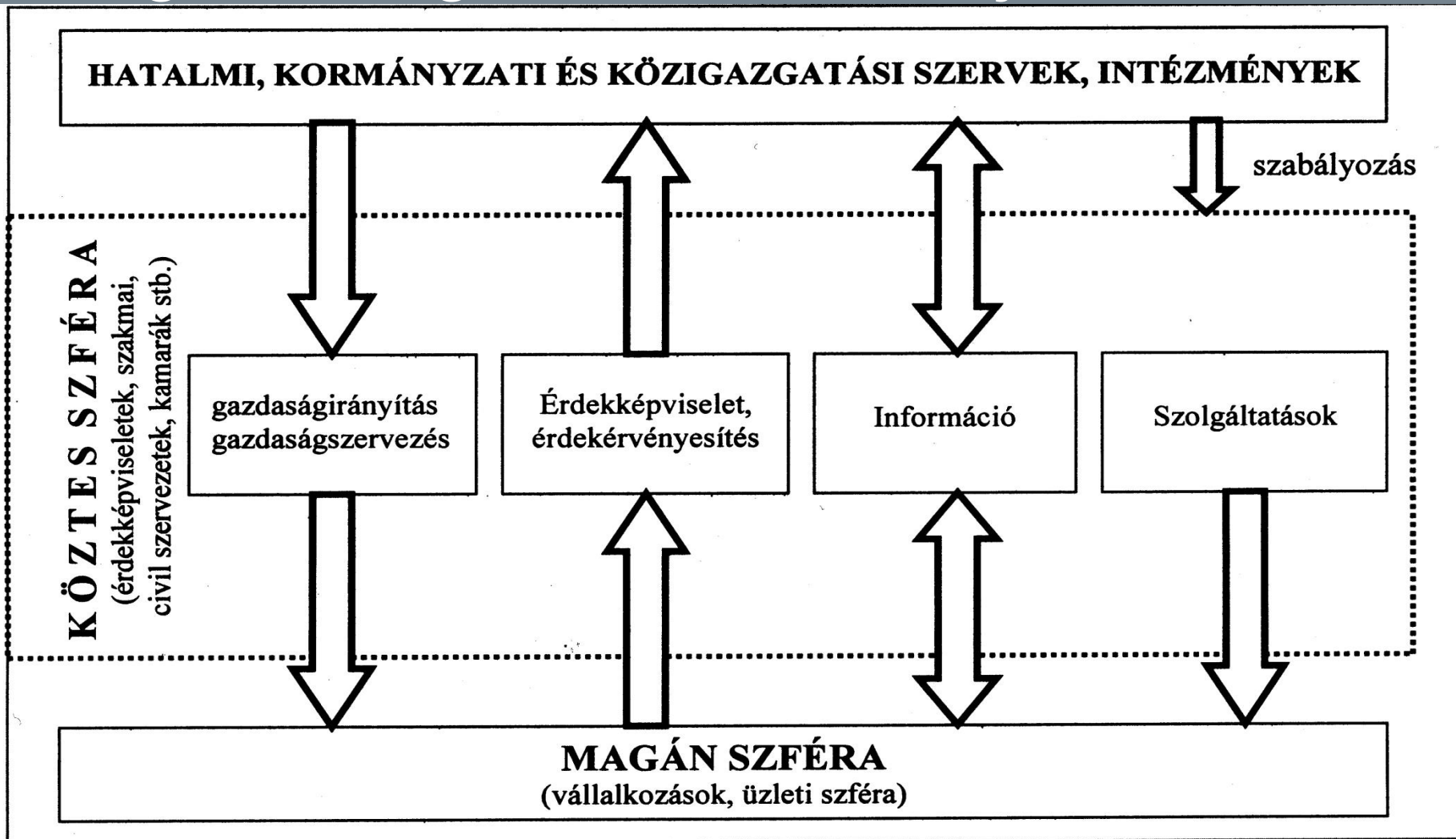
Beavatkozások:

Támogatások - piacfejlesztés

Támogató intézményi környezet

- Részben szegényes, de a vállalatok aktivitásától függően **részvételükkel generálódik** is.
- Az intézményi környezet lassan, régióként eltérő mértékben, de fejlődik.
- Kiemelkedő szereplő a kamara (5-6% tag, de a hazai közepes felülreprezentált)
- Önkormányzati támogató közeg nagyon változó
- Piaci környezet jelentősen fejlődött (pénzügyi szolgáltatások, tanácsadók jelen vannak)

A gazdaságszervezés szintjei

Forrás: Farkas György 2000

- ***MAGÁNJOGI***
(*plurális modell*)

- Egyesület, lobby szervezet
- Közfeladatok nincsenek
- Önkéntes tagság
- Elsősorban érdekképviselő
- Korlátozott taglétszám
- Korlátozott befolyásolási képesség
- Erős versenyhelyzet
- Szabályozatlan területi lefedettség

- ***KÖZJOGI***
(*kontinentális v. korporatív modell*)

- Köztestület
- Közfeladatok
- Automatikus tagság
- Hatékony érdekkiegyenlítés
- Törvény által biztosított jogok
- Szabályozott területi lefedettség

KAMARAI FUNKCIÓK, SZOLGÁLTATÁSOK

érdekképviselés
lobby

információ
(szak)tanácsadás

kereskedelem-
fejlesztés
piacszervezés

képzés

közösségépítés

GAZDASÁGFEJLESZTÉS

- ✓ együttműködések ösztönzése; partnerség építés; klaszterépítés; beszállítói programok szervezése;
- ✓ közreműködés vállalkozások számára nélkülözhetetlen infrastruktúra elemek kiépítésében és működtetésében;
- ✓ helyi gazdaságfejlesztési programok kialakítása és menedzselése;
- ✓ *aktív* részvétel a fejlesztési ügynökségek munkájában;
- ✓ hely-kompatibilis iparágak, vállalkozások beazonosítása és vonzása;
- ✓ interregionális együttműködések szervezése és ezekben való részvétel

Kamarai aktivitások

Információ

Generációváltás

Digitalizáció

Munkaerő-piaci problémák kezelése

Képzés

Együttműködések generálása

„Hol lesz a korong?” (pl. Ipar 4.0)

A kamara **kapcsolati tőkét** jelent mindenütt a világban. Most kezdődik talán egy olyan fajta együttgondolkodás a vállalatok körében, ami lehetővé teszi azt, hogy koncentráltan cselekedjenek, az érdekeket összehangolják. A kamara ennek ösztönzésére alkalmas: sok (hiteles, aktuális és gyorsan beszerezhető) információval rendelkezik. Hálózatos formában, vállalkozókat segítő szervezet ilyen humán és tárgyi infrastruktúrával nincsen másik.

Vállalatok és közsféra kapcsolata

- Harmonikus – vegyes – van hova fejlődni...
- Az önkormányzat kezdettől fogva az ipart támogatja – „bölcész önkormányzat”
- Tudatos önkormányzat – „Elképzelés nélküli város” (Képben van – nincs képben)
- Első a klaszter, második a kamara.
- A sajátos fejlődés létrehozott egy összefogást a városban.

A városvezetők nagyon komolyan bevonták a vállalkozásokat a stratégiai tervezésbe.

A város vállalkozói és magántőkés összefogással elkezdett egy lakásprogramot.

Franciaország

- A nemzeti tulajdonú iparvállalatokat támogató lokális/regionális intézményi környezet elemei (sokkal erősebb a piaci szerepvállalás!):
 - Többszintű kamarai struktúra
 - A nagyobb projektek finanszírozására felkészült országos és regionális bankok
 - széles spektrumú tanácsadó cégek jelenléte és aktivitása
- A kormányzati törekvések régiós szinten csorognak le a megcélzott vállalati körhöz: könnyített finanszírozási módszerek, pályázatok, innovációt támogató projektek, képzési programok.
- A kamarák részben gazdasági erejüknek, átfogó eszközrendszerüknek köszönhetően sokoldalúan vesznek részt a területi vállalakozás fejlesztésben, segítik a befektetés-ösztönző programokat, támogatják a hálózati működést, a kamarai struktúrából is következően hatékonyan tudják támogatni a gazdaság humán erőforrás igényének kielégítését.